

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَنْكُرُونَ

“Ey Ademoğulları! Size avret yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise verdik. Takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) elbisesi var ya, işte o daha hayırlıdır. Bu (giysiler), Allah'ın rahmetinin alametlerindendir. Belki öğüt alırlar” (diye onları insanlara verdik). (A'raf,26)

Kur'an'da en teferruatlı olarak anlatılan konulardan (ahkam konuları) biri tesettürdür. Tesettür(örtünme), Kur'an ve Sahih sünnetle sabit olup İslam'ın uyulması gereken en temel emirlerinden birisini oluşturmaktadır. Bu nedenle bu emre her Müslümanın tâbi olması elzemdir.

Kıymetli Müslümanlar!

“Mademki yaratan bilir, öyle ise bilen konuşur” kelim-i vecizinde olduğu gibi bizi halk eden Rabbimiz, bizi (yani insanı) en iyi bilendir. Böyle olunca insanın nasıl yaşaması gerektiği konusunda söz sahibi ancak O'dur. Onun için bizi bizden daha iyi bilen Rabbimiz, insanoğluna tesettürlü yaşamasını emretmiştir.

Düşünecek olursak Rabbimiz, kâinatta hiçbir varlığı tesettürsüz yaratmamıştır. Her varlığın kendine mahsus birer tesettürü ve ziyneti vardır. Çekirdeklerin, meyvelerin ve ağaçların kabuğu, kanatlı hayvanların tüyleri, deve, sığır, koyun keçi gibi dört ayaklı hayvanların her birinin kendilerine mahsus olan deri ve tüyleri bir vecihten onların tesettürü (örtüsü) olmaktadır. Kâinat ağacının meyvesi olan insanında tesettürü, elbisesidir.

Rabbimizin güzel isimlerinden biri **“Settar”** dır. Tesettürün hikmetlerinden biri, bu ismin tecellisi olarak Rabbimiz, insanların hayâ edilen durumlarını başkaları tarafından görülmesini istememiş, insanlar tarafından ayıp ve kusur sayılan durumların örtülmesini istemiştir.

Yine Esma-i Hüsnâ'dan biri de **“Müzeyyin”** dir. Bu ismin tecellisiyle de insanların hem diğer insanlara hem de mahlûkata karşı güzel ve düzgün şekilde yani farz olan örtülecek kısımların dışında da edep ve usule uygun olarak örtünmesini istemektedir. Onun için tesettürümüz, Allah'a ve diğer mahlukata karşı edebimiz ve güzelliğimiz olmaktadır.

Yine O'nun güzel isimlerinden biri de **“Hafız”** dır. Allah Teâlâ her şeyi her şeyi ile ve neticeleriyle muhafaza ettiği gibi meyveyi kabuğuyla, çekirdeği kışıyla, ağacı kabuğuyla koruduğu gibi insanında tesettürüyle her türlü tehlikelere karşı korumaktadır.

Kıymeti Müminler!

Tesettür insanın yaratıldığı zamandan beri devam edegelmektedir. Tesettürün nasıl olacağı ise Rabbimizin Kitabında anlattığı ve Rasûlüllahın uygulayarak öğrettiği tarzda olmasıdır. Kur'an'da ve hadislerde tesettürün fiziki boyutunun yanında mânevî boyutuna yani takvâ boyutuna da dikkatlerin çekildiği görülür. Bunlardan ileride bahsedeceğiz.

Azizi Müminler!

Gerek sosyal ve görsel medyanın gerek sosyal iletişim araçlarının ve sosyal çevrenin etkisiyle insanın fitratına yaraşır ve Rabbimizin emrine uygun bir tesettürün iç veya dış mihraklar tarafından bilinçli bir şekilde hızla bozdurulmaya, tahrif ve tahrip edilmeye çalışıldığı herkesin malumudur.

Geçmişten günümüze bütün tefsirlerde, şerhlerde, fıkıh kitaplarında ve ilmihâllerde tesettür (örtünme, setri avret) meselesine genişçe yer verilmiş hatta bu konuda müstakil eserler dahi kaleme alınmıştır. Ancak toplumumuzun bazen konuya yeterli vukûfiyetinin olmaması bazen ihmal edilmesi ve üstüne üstlük batı kültürünün toplumumuzun yaşam tarzına etkisiyle İslamî tesettürün

mecrasından çıkarılmaya çalışılması sebebiyle konuyu ayrıntılarıyla ele almak faydalı olacaktır. Bizde Yüce Kitabımız Kuranı Kerimi ve Hadisi şerifleri temel kaynak olarak *Tesettür, Türban ve Avret Kavramlarını, Kuranı Kerimde tesettür, Tesettürün Hükümü, Setr-i Avret, Nâmahremler içinde tesettür, Mahremlere karşı tesettür, Tesettürün takva boyutu* konularını ele alacağız.

Önce tesettür açısından konumuzu ilgilendiren kavramları zikredelim.

Tesettür Kavramı

Tesettür kelime olarak; örtmek, kapatmak, gizlemek anlamına gelirken, özel anlamda ve dini bir terim olarak tesettür, avret yerlerimizi başkalarının görmesinden gizlemek ve aynı zamanda azalarımızı da aleyhimize şahit tutmaktan sakınmak mânâsına gelmektedir.

Türban kavramı ile tesettürü birbirine karıştırmamak gerekir. Türban; başı sıkıca kavrayan bir tür başörtüsüdür. Buna eşarp da denilmektedir. Toplum içinde bu türban kelimesi çok sık kullanılmakta ve bununla tesettür kastedilmektedir.

Halbu ki türban ya da eşarp kelimeleri ile ifade edilen başörtüsü, tesettürün sadece bir kısmıdır. Tamamen tesettür kavramını asla karşılamaz.

Çünkü İslam'da tesettür denilince erkek ve kadının örtülmesi gereken ve zaruret olmaksızın başkalarına gösterilmesi dinimiz İslam tarafından haram kılınan yerlerin, usulüne uygun biçimde örtülmesi anlaşılır. İslama zarar vermek isteyenler özellikle kadınlar için tesettürü türban veya eşarp adı altında sadece başörtüsüne indirgeme, çabası içindeler.

İslamın tesettür anlayışını Müslümanların zihinlerinde yozlaştırarak islami olmayan kıyafet şekillerini basılı ve görsel medya aracılığıyla topluma empoze etmektedirler. Müslümanlara düşen Kuran-ı Kerim ve Sünneti seniyyeye sarılarak bu tuzak ve oyunlara düşmemektir.

1-) TESETTÜRÜN HÜKMÜ

Tesettür; insanın, avret mahallini örtmesi, başkalarına göstermemesidir. Örtülmesi farz olan avret mahalli, erkeklerde göbük ile dizkapağı arası, kadınların ise el ve yüzleri dışında kalan bütün bedenleridir. Kitap ve Sünnette çok açık şekilde emredilen bir farzdır ve inkârı küfrü gerektirir. Tesettürün uygulanış şekli ise başta Rasûlüllah'ın hanımları olmak üzere bütün sahabe hanımları ve tabiün hanımlar tarafından Kur'anın ve sünnetin emirleri doğrultusunda uygulanarak yaşanmış ve nakledilmiştir. Bu bakımdan tesettür, amelî ve fiilî mütevatir olarak nakledilmiştir.

2-) KUR'ÂN'DA TESETTÜR

Kıymetli Müminler, Kur'an'da en geniş olarak anlatılan (ahkâm) meselelerinden biri de tesettür meselesidir. (diğer üçü Nikah, Talak, Miras) Tesettür; örtünmek, gizlenmek, görünmemek manalarına gelince, o zaman müminlerin mahrem yerlerini ve mahremiyetlerini, ziynetlerini ve süslerini göstermesi değil, onları gizlemesi ve nâmahremlere göstermemesini ifade eder.

Tesettür, insanın fıtratının gereğidir. Aslında yukarıda değindiğimiz gibi dünyada ki her varlığın tesettürü vardır. Meyvenin kabuğu, ağaçların kabukları, kuşların tüyleri, hayvanların deri ve kılları vs. her canlının kendine mahsus tesettürleri bulunmaktadır. Meyvenin kabuğu soyulduğunda çürür, ağacın kabuğu soyulduğunda kurur, çekirdeğin kabuğu çıkarıldığında hayatıyeti kaybolur. İnsanda tesettürünü kaybettiğinde hayası gider, hayası gidince de o manen ölmüştür.

Aziz Müminler Cenab-ı Hakk, insanı yaratıp dünyaya gönderdiğinden itibaren tesettürlü ve tesettürlü olabilecek fıtratı yaratmıştır. Nitekim Kur'an'da şöyle buyrulmaktadır:

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ النَّفَقِ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

"Ey Ademoğulları! Size avret yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise verdik. Takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) elbisesi var ya, işte o daha hayırlıdır. Bu (giysiler), Allah'ın rahmetinin alametlerindendir. Belki öğüt alırlar (diye onları insanlara verdik)."(el-A'raf,26). ayetteki "Ey Âdemoğlu" hitabı inanan ve inanmayan bütün insanları kapsar. Ayrıca âyette ki *"size avret yerlerini örtecek elbise indirdik"* ifadesi insanın avret yerlerini örtecek elbisenin yaratılmasının, insan için çok büyük bir nimet ve gereklilik olduğunu ortaya koymaktadır.

Ayette "libas" ve "rîş" kelimeleri zikredilir ki libas; İnsanın avret yerlerini örtmek için giydiği şeyleri ifade eder. Rîş de süslenmek için giyilen, edeben insanın süslenmek için giydiği her türlü elbiseyi ifade eder.

Kıymetli Müminler! Hz. Adem ile Hz. Havva'nın, şeytanın telkinleri neticesinde cennetten kendilerine yasaklanan ağaçtan yemeleri sebebiyle avret yerleri açılması ve Cennetteki ağaçların yaprakları ile kendilerinden başka hiç kimse olmadıkları halde avret yerlerini örtmeye çalışmaları, bununla birlikte Cennetten yeryüzüne indirildiklerinde de avret yerlerini ve bütün bedenlerini örtmeleri tesettürün daha yaratılıştan olduğunu gösterir ve ayrıca onların şahsında bunun bütün insanlara emredildiğini gösterir. Bu vâkıa Yüce Kitabımız Kur'anda şöyle anlatılır:

"Ey Adem! Sen ve eşin cennette kalın. Dilediğiniz yerden yiyeceğinizi. Fakat şu ağaca yaklaşmayın. Yoksa zalimlerden olursunuz. Derken şeytan, kendilerinden gizlenmiş olan avret yerlerini onlara açmak için kendilerine vesvese verdi ve dedi ki: Rabbiniz size bu ağacı ancak, melek olmayasınız, ya da (cennette) ebedi kalacaklardan olmayasınız diye yasakladı." Şüphesiz ben size öğüt verenlerdenim" diye de onlara yemin etti. Bu suretle onları kandırarak yasağa sürükledi. Ağaçtan tattıklarında kendilerine avret yerleri göründü. Derhal üzerlerini cennet yapraklarıyla örtmeye başladılar. Rab'leri onlara, Ben size bu ağacı yasaklamadım mı? Şeytan size apaçık bir düşmandır, demedim mi?" diye seslendi. Dediler ki: "Rabbimiz! Biz kendimize zulüm ettik. Eğer bizi bağışlamaz ve bize acımazsan mutlaka ziyan edenlerden oluruz. Allah, dedi ki: "Birbirinizin düşmanı olarak inin (oradan). Size yeryüzünde bir zamana kadar yerleşme ve yararlanma vardır. Allah, dedi ki: "Orada yaşayacaksınız, orada öleceksiniz ve oradan (mahşere) çıkarılacaksınız." (el-Araf,20-25)

Bundan sonraki ayette de şöyle devam eder: *"Ey Ademoğulları! Avret yerlerini kendilerine açmak için, elbiselerini soyarak ana babanızı cennetten çıkardığı gibi, şeytan sizi de saptırmasın. Çünkü o ve kabilesi, onları göremeyeceğiniz yerden sizi görürler. Şüphesiz biz, şeytanları, iman etmeyenlerin dostları kılmışızdır."* (el-Araf, 27)

İşte bu ayetlerde Allah Teala bütün insanlara hitaben şeytanın insana yaptığı telkinlerle insanların avret yerlerini açtırdığına dikkat çekmekte ve şeytana uyup da avret yerlerini açmanın hayâsızlık ve tesettürsüzlük olacağını bildirmiştir.

Ayette belirtilen başka bir husus da şeytanın Hz Adem ile Havva'yı aldatarak haramdan yedirmek suretiyle elbiselerini çıkartması ve tesettürü terk ettirmesi neticesinde cennetten çıkmalarına sebep olduğu gibi aynı şekilde bu dünyada da şeytan, insanlara telkinde bulunarak, şeytanın telkinlerine aldanıp tesettürü terk edenlerin cennete girmelerine engel olacağına ve inananların insî ve cinnî şeytanların bu oyunlarına gelmemelerine işaret edilmiştir.

Tesettür Kur'an'ı Kerimde anlatılırken özellikle şu noktalara dikkat çekmektedir;

- a) Nâmahrem içerisinde olması gereken tesettür,
- b) Mahremler içerisinde olması gereken tesettür,
- c) Tesettürün takva boyutu,

Şimdi bunları özetle anlatmaya çalışalım.

Nâmahremler içerisinde tesettür

Nâmahremden maksat herhangi bir zamanda, şartları tahakkuk ettiğinde, kadının kendileri ile evlenmesi helal olan kişilerdir.

Kur'an'da insanın, iffetini kaybetmesine sebep olacak iki hususa dikkat çekilir. Bunlar; gözlerin ve namusların nâmahremlerden korunmasıdır. Nitekim Nur 32. âyette:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

Bu ayette, erkeklerin nâmahrem kadınlara bakmamaları ve iffetlerini korumaları ile ilgili emir buyrulurken bir sonraki ayette mümine hanımlara yönelik birkaç satırda şöyle buyrulur:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنَ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

“Mümin kadınlara da söyle: Gözlerini aşağı indirsinler (harama bakmasınlar), namuslarını ve iffetlerini korusunlar. Görünen kısımları müstesna olmak üzere **ziynetlerini teşhir etmesinler.**

Başörtülerini, yakalarının üzerine kadar örtsünler” Bu ayette de kadınların nâmahrem erkeklerle bakmamaları, iffetlerini korumaları, aile içinde ve dışında yabancı erkeklerle karşı nasıl davranacakları ayrıntılı bir tarzda ifade edilmektedir. Bu da mümine hanımların tesettürleri konusunda daha çok hassas davranmaları gerektiğini teyit etmektedir.

Hz. Aişe annemizden nakledildiğine göre عَلَى جُيُوبِهِنَّ “Başörtülerini yakalarının üzerine sarkıtınsınlar.” Ayeti nazil olunca *ensarın erkekleri gidip ayeti hanımlarına okudular onlarda elbiselerinden birer parça yırtarak hemen başlarını örttüler sanki başlarında birer karga varmış gibiydi* (Hakim, el-Mustedrek ala's Sahihayn)

Hicâb âyeti olarak bilinen Ahzâb suresinin 53. Ayeti birbirlerine yabancı mümin erkek ve kadının birbirlerinden bir ihtiyaç talep ederken dahi tesettüre uygun olan tarzı emreder.

وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقَوْلِكُمْ وَقُلُوبِكُمْ وَتُؤْتِي

“Kadınlardan bir hâcet istediğinizde perde arkasından isteyin. Bu sizin kalpleriniz ve onların kalpleri bakımından en temiz olanıdır.”

Görüldüğü gibi burada nâmahrem erkeklerin ve kadınların birbirlerine karşı duyarlı (tesettüre riayet) davranmaları emredilmiş ve bu iki taraf için en temiz durum olduğu bizzat ayette ifade edilmiştir.

Mahremlere karşı tesettür

Mahrem erkek ve kadının kendileriyle ebedi olarak evlenmesi haram olan kişileridir. Bu kişilerde Nur suresi 31. ayetinde detaylı olarak geçmektedir. “Zinetlerini, kocalarından, yahut babalarından, yahut kocalarının babalarından, yahut oğullarından, yahut üvey oğullarından, yahut erkek kardeşlerinden, yahut erkek kardeşlerinin oğullarından, yahut kız kardeşlerinin oğullarından, yahut müslüman kadınlardan, yahut sahip oldukları kölelerden, yahut erkekliği kalmamış hizmetçilerden, yahut da henüz kadınların mahrem yerlerine vakıf olmayan erkek çocuklardan başkalarına göstermesinler. Gizledikleri zinetler bilinsin diye ayaklarını yere vurmasınlar. Ey mü'minler, hep birlikte tövbe ediniz ki kurtuluşa eresiniz!”

Bazı İslam alimleri ayet-i kerimede sayılan mahrem kişilere karşı dahi zaruret dışında tesettüre dikkat edilmesini gerektiğini vurgulamıştır. Ebu'l-a'lâ el- Mevdûdî “Hicab” adlı eserinde şunları söyler; “ Kadının yüz ve elleri dışında tüm bedeni avrettir, evinin içinde en yakın akrabalarının

yanında bile bedenini örtmesi vaciptir. İster babası, ister erkek kardeşi ister erkek yiğenleri vs. tesettürüne yine dikkat eder.”(Hicab, s. 278)

Tesettürün takva boyutu

Tesettürün fiziki boyutu kadar takva boyutu da önemlidir. Çünkü insan beden ve ruhtan oluştuğu gibi tesettürü, tesettür yapanda onun ruhu olan ihlâs, takva ve samimiyettir. Aksi halde tesettür örfi, geleneksel ve taklitten öteye geçemez. Hatta tesettüre devam etmekte mümkün olmaz. Dinimiz nasıl diğer emir ve yasaklarına uyma konusunda ihlas ve takvayı emrediyorsa tesettürde de takvayı emreder.

وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ

(...ve takva elbisesi daha hayırlıdır..)(Araf, 26)

Ayeti kerimedeki “takva elbisesi” ifadesi İslam alimlerince; **iman, Haya, İffet, Güzel davranış, tesettür hususunda Allah korkusu, ibadet ederken veya sair zamanlarda tesettür şuuru**, olarak yorumlanmıştır.

Bu manalara göre takva örtünmenin ruhu olmaktadır. Takva elbisesi “Allah emrettiği için örtünüyorum, O’nun istediği ve razı olacağı şekilde örtünüyorum” niyetiyle ve şuuruyla örtünmektir. Yoksa sadece iyi görünmek ya da örfi bir anlamda örtünmek zahiren örtünmek olsa da gerçek manada tesettür olmamaktadır.

Bu konuda Rasûlullah efendimiz (s.a.v) hususen kadınların giyim kuşamlarına dikkat etmeleri sadedinde, giyindikleri halde giyinmemiş gibi bir tarza girmeleri hususunda ikaz etmektedir ve şöyle buyurmuştur:

“Cehennem ehli olan iki grup insan vardır ki, ben onları şimdiye kadar görmedim; bir grup, sıgırkuyrukları gibi kırbaçları var, onlarla insanları dövüyorlar. Diğer grup da; bir kısım kadınlardır ki görünüşte giyiniktirler hakikatte çıplaktırlar, hak yoldan saptırırlar ve kendileri de saparlar, başları deve hörgücü gibidir, onlar cennete giremeyecektir, şu kadar mesafeden cennetin kokusu hissedildiği halde Cennetin kokusunu alamayacaklardır.” (Müslim, Libas, 123)

“Rasûlullah (s.a.v) efendimiz insanın kalbini korkutan hoplatan bir ifade ile sözünü bitiriyor; “...Cennetin kokusunu bile alamayacak” buyuruyor. İnsan için Cennetten, nimetlerinden mahrum olmak ve kokusunu dahi alamayıp ebediyen mahrum kalma azabından başka şiddetli hangi azap olabilir ki.

Yine şu hadîs de tesettürün takvâ boyutunu bildirmesi açısından önem arz etmektedir: Hz. Usame anlatıyor: “Rasûlullah (s.a.v) Dihye el Kelbinin kendisine hediye ettiği ve şeffaf olmayan Kubtiyye(mısır yapımı ince elbise) bir elbiseyi giymem için bana verdi. Bende onu eşime giydirmiştim. Rasûlullah onu niçin giymedin dedi. Bende “eşime giydirdim” dedim. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a.v) bana “ Eşine emret de o elbisenin altından başka bir şey giyinsin, zira kemiklerinin hacmini belli etmesinden endişe ediyorum”

Teşebbühün Olmaması

Tesettürün takva boyutunun bir yönü de giyim kuşamda kadınların erkeklere ya da erkeklerin kadınlara benzemekten uzak durmalarıdır. Nitekim Rasûlullah (s.a.v) bu duruma düşenleri lanetlemiştir.

İbnu Abbas şöyle der: “Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadınlara benzemeye çalışan erkeklere ve erkeklere benzemeye çalışan kadınlara lânet etti” (Buhârî, Sahih, Libas) Yine diğer bir rivayette “kadın gibi giyinen erkeğe, erkek gibi giyinen kadına lânet etti.” (Ebû Dâvûd, Libas 28)

Yukarıda ki hadislerde zikredilenlerden maksat karşı cinslerin birbirine özentisi duyarak karşı cinsin elbiselerini giymesi veya onlar gibi giyinmeleridir. Bu lanetleme, aslında şiddetli bir vaddedir. Çünkü karşı cinse benzemeye çalışanlar kendi hilkatlerini değiştirme peşindedirler. Hilkatini bozmanın yanında ahlâkı ve nesli de bozmaktadırlar. Onun için şiddetli ikaz bulunmaktadır.

Bu hususta Malik bin Nebî'nin bir tespitini zikretmekte fayda vardır. O giyilen elbisenin insanın psikolojik durumunu etkilediğini şöyle ifade eder: “ *Giysi, insanın toplumdaki sadece ahlaki değerlerini değiştiren maddi etkenler değildir. Bilakis elbisenin kendine has psikolojik bir özelliği de bulunmaktadır. Hani Gömlek kişiyi papaz yapmazdı derlerdi ya. Ben bu hususta aksini düşünüyorum. Çünkü elbisenin papazın yetişmesinde ve şahsiyetinin oluşmasında bir dereceye kadar payı vardır. Zira elbise sahibinin bedenini kapladığı gibi ruhunu da kaplar. Görünen odur ki bir kişi spor elbisesi giydiğinde o kişi, bünyesi zayıf biride olsa bedeninde seyeran eden sportif bir ruh hisseder. Yine bir kişi yaşlı elbisesi giyse ki, o kişi genç ve kuvvetli bile olsa yürüyüşünde ve ruhunda bunun tesiri görünür.*” (Malik b. Nebî, Şurûtu-n Nehda)

Teşebbühün bir yönü de Müslüman olmayan milletlere benzemektir. Bu bakımdan Müslüman İslâmî kıyafeti aslında onun taşıdığı İslam'ın bir sancağı ve şîarıdır. Bu bakımdan İslam'a yaraşır bir şekilde giyinmek, Müslümanın en önemli ve ayırt edici özelliği ve güzelliğidir.

Rasûlullah (s.a.v) “*Kim bir millete benzerse o, onlardandır*” (Ebu Davud, Sunen, Libas) من تشبه بقوم فهو منهم buyurmak suretiyle de bir Müslümanı başka din mensubu milletlere benzemekten sakındırmıştır. Başkasına benzemek ise Müslüman olmayanların ahlakıyla ahlaklanmak, onların şiarı olan kılık-kıyafete bürünmek ve onların İslam'ın ruhuna uygun olmayan kültürlerini yaşamak, onları taklit etmek ve haramları işlemekle olur.

Tesettürün başı hayâ ve Edeptir

Tesettürün takvâ boyutunun en önemlilerinden biride hayâdır. Zira kadın olsun erkek olsun insanı esas itibariyle örten ve örttüren hayâdır. Haya insanda fitrî bir duygudur. Haya utanma duygusudur. Bu duygu çeşitli sebeplerle kaybolduğunda hayâ da kaybolur. Rasûlullah (s.a.v) efendimiz الحياء شعبة من الإيمان “*Hayâ imandan bir şubedir*” buyurmuştur.

“Haya” kelimesi “hayat” kelimesinden türeyen bir isimdir. Hayatı gittiğinde insanın yaşaması imkansız olduğu gibi hayâ duygusu kaybolan insan da manen ölür. Çünkü insanın maddi vücudunu ayakta tutan hayatıdır, mânevi varlığını ayakta tutan ve devam ettiren de hayâsıdır.

Rasûlullah (s.a.v) “*İnsanda hayâ ile iman ikisi birlikte bulunur, biri kaybolduğunda diğeri de kaybolur.*” (Hâkim, Müstedrek) buyurarak hayâ ve imanın ayrılmaz olduklarını ifade etmiştir.

Yeryüzünde ki toprağın, bitkilerin ve canlıların hayatlanmasına sebep olan verimli yağmura da “hayâ” (حيا) denilmektedir. Aynı şekilde insanın dünyasını ve ahiretini kurtaran bu güzel ahlaka da hayâ denilmiştir. Dünya da hayasını kaybeden kişi ölü hükmündedir, ahirette de şekavet sahibi olacaktır.

Hayâ, insana has bir özelliktir. Eğer haya insandan kaybolursa, o zaman o insan, ana-babasına iyi davranmaz, misafir ağırlamaz, emanete riayet etmez, tesettüre riayet etmez, iyi şeyleri yapmak için hayırlı şeylere yönelmez, tek başına veya toplum içerisinde olduğunda kötülükleri açıktan işlemekten çekinmez.

Kıymetli Müminler! Gerçek hayâ, kişinin çirkinliklerinden kaçınması, rezil şeylerden uzaklaşması, nefsinin de pisliklerden ve günahlardan temizlemesi, dinde ayıplanan ve kınanan işleri yapmaktan nefret etmesidir. Bu gerçeği Peygamber efendimiz (s.a.v) şu hikmetli sözü izah etmektedir: إذا لم تستح فافعل ما شئت “*Utanmadığın zaman istediğini yap*” (Buhârî, Enbiya, 54)

Yine efendimiz (s.a.v) *her dinin ahlâkının olduğunu İslam dininin ahlakının da haya olduğunu bildirmiştir.* (Malik, Muvatta)

Peygamber efendimiz kardeşine hayâ konusunda nasihat eden bir kişiye rastladı. Rasûlullah (s.a.v) o kişiye “ *Bırak onu, hayâ imandandır*” (Buhârî, İman, 16) buyurdu.

Başka bir hadisi şerifinde Peygamber efendimiz (s.a.v)

قَلَّةُ الْحَيَاءِ كُفْرٌ

“*Hayâ azlığı, küfürdür.*” (İbnu Ebi Şeybe, Musannef) buyurmaktadır ki Bu hadisi şöyle anlamamız gerekir; Hayâsız olan yada hayası az olan kişi, günahlara ve yasaklara aldırılmaz ve umursamaz, bu sebeple de günahları işleye işleye küfre doğru yol alır. Çünkü her bir günahta küfre doğru giden bir yol vardır. Neticede küfre düşebilir. Nitekim Rasûlullah efendimiz “*Hayâ ile iman birlikte bulunur, biri kalktığında diğeri de kalkar*” (Hakim, Müstedrek) buyurmuştur.

Yine bir rivayet de Rasûlullah (s.a.v) şöyle buyurur: “*Allah’tan gerektiği şekilde hayâ edin*”. Orada bulunanlar Elhamdülillah biz Allah’tan gerektiği şekilde hayâ ediyoruz dediler. Rasûlullah (s.a.v) efendimiz de “*İstenilen hayâ öyle değil, Allah’tan gereği şekilde hayâ eden kimse, başı ve baştakileri, karnı ve karnın ihtivâ ettiği şeyleri haramlardan korusun, ölümü ve çürümeyi hatırlasın. Ahireti isteyen kişi, dünya hayatının ziynetini terk eder. İşte bunu yapan kişi, Allah’tan gereği şekilde hayâ etmiştir.*”

Efendimiz (s.a.v) yukarıdaki bu hadisinde ashabını ve onların nezdinden bizleri kamil müminin sıfatlarından olan şerefli bir ahlak olan hayâ ile ahlaklanmaya çağırıyor ve hayânın hakiki manasına işaret ediyor. Allah’ın kulları için istediği hayâ, sahibini haktan ayrılmaktan koruyan, sapmak ve dalâlet arzuları içinde yuvarlanmaktan kaçındıran gerçek hayadır. Onun için Rasûlullah (s.a.v) “Allah’tan gerektiği şekilde hayâ edin” buyurmuştur.

Hakiki hayâ, sahibini kemale doğru yücelten, birçok insanın hevâlarıyla ve şehvetleriyle yürüyerek, azâlarını korumayarak içine daldığı isyanlar çukurundan yükselten hayadır. Evet, İslam Peygamberinin kendisine davet ettiği gerçek hayâ işte budur.

Özet olarak Kur’an ve Sahih Sünnete uygun olan doğru bir tesettür şöyle olmalıdır:

1-) Giyilen elbise; kadınlar için, nâmahremlerin bulunduğu ortamlara çıkıldığında el ve yüzleri hariç, ayakları da dahil bütün bedenlerini örtmelidir. Buna dış örtü (cilbab) denir.

2-) Giyilen elbise, vücut hatlarını ve bedeninin organlarını belli etmeyecek biçimde bol olmalıdır. Dar pantolonlar, şeffaf giyimler dindeki tesettür emrine aykırıdır.

3-) “*Erkeklerin kadınlaşması, kadınların da erkekleşmesi*” durumu ve *teşebbüh*, hadislerde yasaklanmış olup, erkeklerin ve kadınların gerek giyim-kuşamlarda gerekse davranışlarda, hareket ve tavırlarında birbirlerine benzememek için azamî dikkat etmeleri gerekmektedir.

4-) Erkeklerin de farz olan yerleri örtmenin yanında başlarını örtme durumu hariç, aile ve toplum içinde edeben tesettürün bütün kurallarına uymaları gerekir.

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ...